

Mýty ve vzdělávání vícejazyčných dětí

MÝTUS X

„Rodný jazyk by děti měly zapomenout a nepoužívat.“

Znalost mateřského jazyka je pro vícejazyčné děti nejen prospěšná, ale většinou také nutná ke komunikaci s rodinou. Pokud se děti mohou s probíranou látkou seznámit také v mateřském jazyce, mají výrazně lepší výsledky. Vytvoří si totiž jakési „háčky“, kterými zachytávají vědomosti napříč svými jazyky. ✓

MÝTUS X

„Děti musí dohnat všechny předchozí roky.“

Nemusí a ani to nejspíš nebude v jejich moci. Každé dítě má jinou startovní čáru, proto k nim přistupujeme individuálně. Cestou je nastavit plán pedagogické podpory nebo individuální vzdělávací plán, ve kterém si stanovíme cíle a výstupy daného žáka na míru jeho schopnostem a možnostem. ✓

MÝTUS X

„Abych mohl/a dítě podpořit, musím umět jeho rodný jazyk.“

Není to rozhodně nutné. Pokud znáte pár slovíček v mateřském jazyce dítěte, pomůže mu to cítit se ve třídě lépe. Existuje však mnoho metod a pomůcek, které nám umožňují efektivně podporovat vícejazyčné děti i bez znalosti zprostředkujícího jazyka – např. komunikační kartičky, slovníky, upravené pracovní listy, zadání atd. ✓

MÝTUS X

„Když žáka nechám být, on se sám časem automaticky chytne.“

Během každé hodiny zařadíme něco malého, aby každý žák mohl zažít úspěch. Zároveň tím projevíme o žáka zájem. Někdy stačí maličkosti typu: „Jak se dnes máš?“ nebo „Prosím, pomoz mi odnést mapu.“ Nenecháme své žáky cítit se odstrčené. ✓

MÝTUS X

„Musí se snažit hlavně rodiče dítěte.“

Rolí školy není určovat, jaké úsilí musí nejprve vyvinout někdo další, abychom mu věnovali pedagogickou pozornost. I když je podpora rodiny velkým pozitivem, ne všechny děti ji mohou zažít. ✓

MÝTUS X

„Nemůžu vícejazyčné děti hodnotit stejně dobrou známkou jako rodilé mluvčí, to není fér.“

Vícejazyčné děti nejsou na stejné jazykové úrovni svých vrstevníků, což zásadně ovlivňuje jejich výkon. Přistupujeme k nim individuálně, hodnotíme jejich pokroky a nesrovnáváme je s ostatními. Děti potřebují konkrétní zpětnou vazbu, na co se mají při studiu dále zaměřit a kde začít. ✓

MÝTUS X

„Ať se nejdřív naučí česky, pak teprve může do běžných hodin.“

Komunikační jazykové úrovni může dítě dosáhnout za 1 až 2 roky. Než se ale naučí odborný jazyk a dostane se na jazykovou úroveň svých vrstevníků, může to trvat 5 až 7 let a někdy i více. Proto je po dobu učení se jazyku nelze separovat do jazykových tříd. Odborný jazyk se žáci učí v konkrétních předmětech, není v silách učitelů češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) je tento specifický jazyk pro jednotlivé předměty naučit. ✓

MÝTUS X

„Musím naučit všechny všechno.“

Nemusíte a pravděpodobně by to ani nebylo reálné. Škola může do určité míry upravit rozsah a obsah učiva vzhledem k RVP, neboť výstupy lze v ŠVP naplnit na různě náročném obsahu. ✓

MÝTUS X

„Češtinář musí učit češtinář a učitel ČDJ musí naučit slovní zásobu z dalších předmětů.“

Výuka ČDJ se zásadně liší od předmětu Český jazyk a literatura. Učitel ČDJ učí zcela jinou češtinu – komunikační – pro každodenní použití (fráze). Češtinář učí gramatiku (struktury). Každý učitel odborného předmětu je učitelem jazyka ve svém daném předmětu (odborné terminologie a vztahů). ✓

MÝTUS X

„Dám dětem slovníky a je to vyřešeno.“

Ačkoliv slovníky mohou být velkým pomocníkem, nejsou samospásné. Děti s nimi musíme naučit pracovat, aby věděly, že nepřekládáme každé slovo ve větě, ale pracujeme s kontextem. Rozvoj jazyka podpoříme větší názorností, příklady, databankami slov a jazykovými úkoly. ✓